

مدیریت ورزشی _ زمستان ۱۴۰۰
دوره ۱۳، شماره ۴، ص: ۱۱۵۵-۱۱۲۷
نوع مقاله: علمی - پژوهشی
تاریخ دریافت: ۳۰ / ۰۲ / ۹۹
تاریخ پذیرش: ۱۲ / ۰۶ / ۹۹

نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران و ارائه مدل اشتغال و کارآفرینی

فرهاد عبدزاده^{۱*} - سیدمحمد کاشف^۲ - محمدرضا برومند^۳ - مرتضی فتاح پورمرندی^۴
۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران ۲. استاد مدیریت ورزشی، گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران ۳. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران ۴. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران و ارائه مدل اشتغال و کارآفرینی است. از پرسشنامه استاندارد گیب (۲۰۱۲) با روایی و پایایی مطلوب برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. نتایج بررسی ۱۱ مؤلفه کارآفرینی (چشم‌انداز، مأموریت و راهبرد دانشکده، حاکمیت و اداره دانشکده، ساختار و طرح سازمانی، چندرشته‌ای بودن، فرارشته‌ای بودن، قدرت نفوذ و استفاده از منابع متنوع، مدیریت ذی‌نفعان و ارزش‌های جامعه، دانش‌آموختگان، انتقال دانش، مرکز رشد، تأمین مالی، مخاطرات در دانشکده، بین‌المللی‌سازی و آموزش کارآفرینانه و آموزش) نشان می‌دهد که وضعیت کارآفرینی و اشتغال در دانشکده‌های علوم ورزشی در سطح مطلوبی نیست. دانشجویان متناسب با نیازهای بازار کار حوزه تربیت بدنی، آموزش نمی‌بینند. با توجه به اینکه از لحاظ ۱۱ شاخص استاندارد، وضعیت اشتغال و کارآفرینی در دانشکده‌های علوم ورزشی در سطح پایینی است، ضرورت دارد که به مؤلفه‌های کارآفرینی در برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های آموزشی در دانشکده‌ها بیشتر توجه شود تا دانشجویان تربیت بدنی با رویکرد آموزشی کارآفرینانه بتوانند پس از فارغ‌التحصیلی به‌عنوان کارآفرین در حوزه کسب‌وکار ورزش وارد شوند.

واژه‌های کلیدی

اشتغال ورزش، دانشکده تربیت بدنی، علوم ورزشی، کارآفرینی ورزشی.

مقدمه

امروزه بحث و موضوع اشتغال و کارآفرینی از چالش‌های اساسی سازمان‌ها، نهادها و دانشگاه‌های سراسر جهان است و در داخل کشور نیز به‌خصوص در دانشکده‌های علوم ورزشی ایران به این بحث کمتر توجه شده است. با توجه به این مسئله که یکی از رسالت‌های دانشگاه‌هایی که رشته علوم ورزشی را دایر کرده‌اند، آماده ساختن افراد برای اشتغال و کارآفرینی بعد از فارغ‌التحصیلی است، شاهد آنیم که هیچ برنامه جامع و مانعی برای این امر ندارند. این در حالی است که ورزش بزرگ‌ترین صنعت اشتغال‌زا در جهان است، ولی در ایران هزاران دانش‌آموخته بیکار در حوزه تربیت بدنی درگیر بحث اشتغال هستند (۱).

اشتغال و کارآفرینی امروزه در جامعه ما، از مسائل اساسی و موضوعات مورد بحث است و هر کس براساس رشته تخصصی و اندیشه‌های خود، در مورد چگونگی اشتغال جوانان و آداب و شیوه‌های کار، علل و انگیزه‌های بیکاری، انواع مشاغل، اولویت انتخاب شغل‌ها و... سخن گفته و بحث می‌کند. از طرفی بحث کارآفرینی از موضوعات مورد توجه دانشمندان جهان برای ایجاد اشتغال پایدار است، به‌طوری‌که کورک و راشل کارآفرینی را از مهم‌ترین عوامل ایجاد اشتغال در جامعه می‌دانند. دراکر پدر کسب‌وکار نوین، کارآفرینی را ادراک برای تغییر و کارآفرین را فردی می‌داند که همواره در پی تغییرات است و به آن پاسخ می‌دهد یا به‌عنوان فرصت به آن نگاه می‌کند (۲). به‌علت اهمیت کارآفرینی، دانشگاه‌های کشورهای در حال توسعه و پیشرفته با توجه به نیازها و امکانات خود برنامه‌های آموزشی و پژوهشی ویژه و متنوعی را در دو دهه گذشته برای آموزش دانشجویان به اجرا گذاشته‌اند. از طرفی بررسی روند افزایش دانش‌آموختگان آموزش عالی به‌همراه نرخ بیکاری آنها در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که سیاست‌های کنونی برای ایجاد اشتغال دانش‌آموختگان آموزش عالی در داخل کشور اثربخش نبوده است (۳). در برنامه‌های تدوین‌شده آموزش کارآفرینی در کشورهای پیشرفته، آنچه بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، مناسب بودن شیوه‌های تدریس، ایجاد و گسترش مفهوم و فرهنگ کارآفرینی در محیط دانشگاه، ایجاد تحرک برای توسعه اقتصادی، ترغیب دانشگاه‌ها به برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی کارآفرینی و حمایت‌های اطلاعاتی است. با توجه به اینکه بخش آموزشی و نظام آموزشی سازمان‌ها از بسترهای اصلی رشد و توسعه و از ابزارهای اصلی اجرای فعالیت‌ها و وظایف دولت‌ها محسوب می‌شوند، ناکارآمدی این بخش، مشکلات متعددی را برای جامعه به‌همراه خواهد داشت. آموزش عالی که باید موتور اصلی محرک توسعه کارآفرینی در ایران باشد، متأسفانه به تولیدکننده دانش‌آموختگان بیکار تبدیل شده و آسیب‌های موجود در نظام آموزشی ایران (ساخت، بستر، قوانین، فرایند و اثربخشی) کمتر متأثر از ویژگی‌های

کارآفرینی شاغلان بوده است (۴). یکی از عمده دلایل بیکاری دانش‌آموختگان این بخش، نارسایی در آموزش‌های تجربی و کاربردی مناسب در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به‌شمار می‌آید و گسترش بی‌رویه رشته‌های تربیت بدنی و عرضه فراوان تحصیل‌کردگان، اشباع بخش دولتی و سیاست کاهش نیرو و عدم توان جذب در بخش خصوصی سبب شده است تا در دهه کنونی با بحران شدید بیکاری دانش‌آموختگان مواجه باشیم. چالش‌های فعلی نظام آموزش تربیت بدنی و علوم ورزشی و نقش آن در پرورش قابلیت‌ها و مهارت‌های کاربردی، عرصه‌ها و فرصت‌های نوین اشتغال‌زایی در ورزش کشور کمتر مورد توجه قرار گرفته است و سال‌های متمادی است که این روند ادامه دارد، این در حالی است که نیازهای اساسی ورزش کشور تغییر کرده و ضروری است رویکرد نظام آموزشی در این زمینه تغییر یابد. از طرفی با وجود رشد موقعیت‌های شغلی در حوزه تربیت بدنی و علوم ورزشی در کشورهای توسعه‌یافته، ارزیابی وضعیت کمی و کیفی منابع انسانی تربیت بدنی و ورزش ایران وضعیت مناسبی را نشان نمی‌دهد (۱). همچنین با وجود محدودیت در جذب دولتی و استخدام دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی، برای جلوگیری از ناامیدی و افزایش آمار دانش‌آموختگان بیکار باید تغییراتی در برنامه آموزشی و سرفصل‌های درسی اتفاق بیفتد تا آنها بتوانند علاوه بر تدریس دروس تربیت بدنی در مدارس و مراکز آموزشی، به‌عنوان کارشناس تربیت بدنی در سازمان‌های غیردولتی، فدراسیون‌های ورزشی و باشگاه‌های خصوصی و مراکز ورزشی و درمانی و توانبخشی جانبازان و معلولان و ... فعالیت کنند.

باید اذعان کرد که اگر بازدهی دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی و جذب آنها در مشاغل وابسته به این رشته، محتوای دروس و آموخته‌های ایشان با نیاز جامعه و بازار کار همخوانی داشته باشد، می‌توان به کارایی و بهره‌وری رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در جامعه امیدوار بود. در تحقیقات مختلف در حوزه کارآفرینی و تربیت بدنی بر رابطه دو مؤلفه اشتغال و کارآفرینی مهم تأکید شده است و نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد در حال حاضر با توجه به افزایش نرخ بیکاری در کشور باید موضوع کارآفرینی و ارائه مهارت‌های کارآفرینانه مورد توجه گروه‌ها و دانشکده‌های تربیت بدنی به‌عنوان متولی اصلی در تربیت دانشجویان تربیت بدنی باشد. در این زمینه فروغی‌پور (۱۳۸۴) در رساله دکتری خود با بررسی زمینه‌های کارآفرینی در ورزش از دیدگاه متخصصان تربیت بدنی کشور به ۷ زمینه اصلی برای کارآفرینی در ورزش با اولویت آموزش و پژوهش در ورزش، مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی، خدمات ورزشی، تبلیغات ورزشی، ورزش همگانی و قهرمانی و حرفه‌ای، ساخت و تولید تجهیزات ورزشی و امور فرهنگی ورزش دست یافت (۵). فکور و حاجی حسینی (۱۳۸۷) در پژوهشی به بررسی کارآفرینی دانشگاهی و تجاری‌سازی نتایج

پژوهش‌ها در هفت دانشگاه مهم ایران پرداختند و نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که در دانشگاه‌های مورد پژوهش، انجام پژوهش‌های مشترک و عقد قرارداد با صنعت از وضعیت تثبیت‌شده‌ای برخوردار است. همچنین یافته‌ها نشان داد که همه دانشگاه‌ها دارای دفتر امور پژوهشی، دفتر ارتباط با صنعت و مرکز کارآفرینی بودند، اما از هفت دانشگاه مورد بررسی، فقط چهار دانشگاه دارای مرکز رشد بودند (۶). نظری کتولی (۱۳۸۷) در تحقیق خود، بزرگ‌ترین چالش بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی را عدم تناسب محتوای آموزش با مهارت‌های شغلی، عدم آشنایی اعضای هیأت علمی با فرایندهای عملی انجام امور اجرایی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجویان، مشخص نبودن و رواج نیافتن فرهنگ کارایی و عدم توسعه کانون‌های دانش‌آموختگان عنوان کرده است (۷). طالب‌پور و همکاران (۱۳۸۸) در ارائه مدل رگرسیونی جو سازمانی و کارآفرینی سازمانی دانشکده‌های تربیت بدنی ایران به این نتایج دست یافتند که امتیازهای کسب‌شده دال بر نامساعد بودن جو سازمانی و پایین بودن میزان کارآفرینی سازمانی در دانشکده‌های تربیت بدنی کشور و وضعیت نامطلوب و نابسامان مؤلفه‌های آنهاست (۸). فراهانی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهش خود با عنوان نقش سرفصل و محتوای دروس تربیت بدنی در کارآفرینی دانش‌آموختگان این رشته به این نتایج رسیدند: لزوم آموزش کارآفرینی به دانشجویان تربیت بدنی، ایجاد فضای میانه و تعاملی بین محیط‌های یادگیری و اجرا، تجدیدنظر و انطباق سرفصل و محتوای دروس با نیازهای جامعه و تدوین قوانینی که بتواند از نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در عرصه ورزش حمایت کند (۹). برومند و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی موانع اشتغال دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران پرداختند که یافته تحقیق حاکی از این بود که فقدان ارتباط نزدیک بین دانشگاه‌ها و بخش‌های مختلف اجرایی و اقتصادی جامعه و عدم ارتباط بین دانشکده‌های تربیت بدنی و کارآفرینی به‌عنوان مؤثرترین عوامل درونی و ورود افراد غیرورزشی و غیرمتخصص به ورزش، عدم توسعه بخش خصوصی در ورزش و عدم امکان برگزاری برخی رویدادهای بین‌المللی در کشور مؤثرترین عوامل بیرونی‌اند (۱۰). یداللهی فارسی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «شناسایی عوامل ساختاری مؤثر بر توسعه کارآفرینی دانشگاهی» به بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر کارآفرینی پرداخت و براساس نتایج تحقیق ۲۵ عامل ساختاری در قالب ۹ بعد شناسایی شدند که ابعاد عوامل ساختاری از وزن و اهمیت یکسانی برخوردار نبودند، بلکه به‌ترتیب ساختار سازمانی، امکانات فیزیکی، نظام پژوهشی، نظام مالی، نظام منابع انسانی، راهبرد سازمانی، نظام منابع اطلاعاتی، فرایندها و روش‌های کاری و سیستم کنترل و نظارت دارای اولویت‌اند (۱۰). فراهانی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی به بررسی نقش مدیریت و سیاستگذاری

دانشکده‌ها و گروه‌های تربیت بدنی در هدایت انتظارات شغلی دانشجویان (تعیین راهبرد و سیاست) پرداختند و با توجه به یافته‌های پژوهش، راهبرد پیشنهادی مختلفی را ارائه دادند که تقسیم مسئولیت در دانشکده‌ها و گروه‌ها با سه رویکرد آموزش محور، پژوهش محور و کارآفرین، به ترتیب در راستای دستیابی به مرزهای علوم ورزشی در جهان، حرفه‌ای کردن علوم از طریق افزایش کیفیت آموزش عالی در رشته تربیت بدنی، کارآفرینی و حل بحران بیکاری با اختصاص تسهیلات خوداشتغالی به دانشگاهیان کارآفرین حوزه ورزش (۱۱). امینی (۱۳۹۳) در مقاله خود با عنوان «اولویت‌بندی موانع کارآفرینی از نظر دانشجویان تربیت بدنی با استفاده از روش تاپسیس»^۱ نشان داد که بیشترین وزن از نظر دانشجویان به موانع آموزشی و سپس فردی اختصاص یافت و محتوای درسی دانشجویان در دوره تحصیلی و روش تدریس از مهم‌ترین عواملی بودند که در تحقیق حاضر شناسایی شد. ترس از دست دادن سرمایه اندک خود و نداشتن اعتمادبه‌نفس و عدم احساس حمایت از دانشجویان کارآفرین از دیگر عوامل هستند و پژوهشگر تأکید دارد طراحی دوباره و هدفمند محتوای آموزشی و حمایت ملموس از دانشجویان باعث ترغیب دانشجویان به سمت کارآفرینی خواهد شد (۱۲). نظری و دهقان (۱۳۹۷) در پژوهش ارائه مدل سازمان یاددهنده برای دانشکده‌های علوم ورزشی براساس نظریه داده‌بنیاد بر یاددهی و یادگیری همراه باهم، در میان تمام اعضا به‌عنوان رکن کلیدی سازمان‌های یاددهنده تأکید کردند و نتایج پژوهش حاضر بیانگر این است که مدل سازمان یاددهنده برای دانشکده‌های علوم ورزشی از عوامل علی، پدیده اصلی، شرایط محیطی، ویژگی‌های زمینه‌ای، راهبردها و پیامدها تشکیل شده است. عوامل علی شامل عوامل فردی، عوامل سازمانی و عوامل مدیریتی است که مستقیماً بر پدیده اصلی اثر می‌گذارند. یاددهی و یادگیری متقابل بین اعضا به‌عنوان پدیده اصلی در این الگو معرفی شده است و شرایط محیطی شامل محیط فرهنگی-اجتماعی، محیط سیاسی، محیط اقتصادی، محیط اطلاعاتی و فناوری و محیط زیستی و ویژگی‌های زمینه‌ای شامل سازمان یادگیرنده، جو سازمانی و زیرساخت‌های سخت‌افزاری هستند که کارکرد راهبردها را تحت تأثیر قرار می‌دهند. راهبردهای مورد استفاده شامل راهبردهای فکرافزایی و راهبردهای نرم‌افزایی هستند که با بهره‌گیری مناسب از آنها و توجه به نقش سایر عناصر، پیامدهای فردی و پیامدهای سازمانی را در دانشکده‌های علوم ورزشی به‌عنوان سازمان یاددهنده به‌دنبال خواهند داشت (۱۳). نصیرزاده و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای به تحلیل و بررسی عوامل مؤثر در کارآفرینی دانش‌آموختگان تربیت بدنی

کشور پرداختند و عوامل مؤثر در کارآفرینی دانش‌آموختگان تربیت بدنی در شش بعد روان‌شناختی، جمعیت‌شناختی، تحصیلی، مدیریتی، محیطی و صلاحیت‌های حرفه‌ای شناسایی شد (۱۴). در تحقیقات مشابه خارجی نیز بیل (۲۰۰۶) عنوان می‌کند که با وجود گنجایش برنامه‌های کارآفرینی در قالب برنامه‌های موضوعی، کلاس‌های درسی و گروه‌های آموزشی، هنوز جنبه عقلانی برنامه‌های مذکور در دستور کار دانشکده‌های تربیت بدنی انگلستان لحاظ نشده است و فرصت‌های کارآفرینانه و گنجایش آن در علوم ورزشی و دانشنامه‌های مربیگری کاملاً صوری بوده است و جای خالی آن هنوز در این رشته احساس می‌شود (۱۵).

گوئرو و اوربانو (۲۰۱۰) پژوهشی را با عنوان «توسعه دانشگاه کارآفرین» در اسپانیا انجام دادند که در این پژوهش، به بررسی روابط متقابل عوامل درونی (از قبیل منابع انسانی، مالی، فیزیکی و تجاری و قابلیت‌هایی از قبیل وضعیت، شبکه‌ها و موضعی کردن) و عوامل محیطی (از قبیل عوامل رسمی مانند سازمان و ساختار حکمرانی کارآفرینانه، ابزارهای حمایتی کارآفرینانه و آموزش کارآفرینی و عوامل غیررسمی مانند نگرش‌های جمعی دانشگاه به کارآفرینی، روش‌شناسی‌های آموزش کارآفرینی و الگوهای نقش و سیستم‌های پاداش) پرداختند که وضعیت توسعه دانشگاه‌های کارآفرین را نسبت به آموزش، پژوهش و مأموریت‌های کارآفرینانه تعیین می‌کنند. پژوهشگران نشان دادند که همه دانشگاه‌های مورد مطالعه بر انجام آموزش، پژوهش و مأموریت‌های کارآفرینانه به‌طور همزمان تمرکز و توجه می‌کنند و بیشترین ارزش را فعالیت‌های مربوط به انتقال دانش، ارتقای فرهنگ کارآفرینی و مشارکت در توسعه منطقه‌ای در اختیار داشتند (۱۶). شریفیان (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان «طراحی الگوی فرایندی انگیزه کارآفرینی دانشجویان تربیت بدنی»، تأثیر چندگانه متغیرهای ویژگی‌های فردی کارآفرینانه، عملکرد و خودپنداره تحصیلی، آگاهی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، صلاحیت‌های حرفه‌ای و فرهنگ سازمانی بر انگیزه کارآفرینی دانشجویان تربیت بدنی مرد را بررسی کرد. نتایج نشان داد که عامل صلاحیت‌های حرفه‌ای بیشترین تأثیر را بر انگیزه کارآفرینی دارد و عامل فرهنگ سازمانی کمترین تأثیر را از بین عوامل یادشده دارا است (۱۷). یوسف و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان «عوامل داخلی کارآفرینی دانشگاهی»، به بررسی این موضوع در چهار دانشگاه تحقیقاتی دولتی مالزی پرداختند. این تحقیق بر کارآفرینی دانشگاهی به‌عنوان یک پدیده نوظهور در دانشگاه‌های تحقیقاتی دولتی مالزی تأکید داشته و نشان می‌دهد که کارآفرینی دانشگاهی بر تجاری‌سازی تحقیقات و انتقال فناوری دانشگاهی در دانشگاه‌های مورد بررسی، تأثیر مثبت دارد. همچنین مشخص شد که کارآفرینی حلقه مفقوده در تکمیل

فرایند تحقیقات و تجاری‌سازی است. این پژوهش شواهدی را مبنی بر استفاده از ساختار سازمانی کارآفرینی دانشگاهی برای اندازه‌گیری یا سنجش تأثیر متغیرهای محیط داخلی بر میزان کارآفرینی دانشگاهی فراهم آورد. نتیجه بیانگر آن بود که سیستم‌های نظارتی، فرهنگ سازمانی، نظام مدیریت منابع انسانی و سبک رهبری کارآفرینانه، پیش‌بین‌های اصلی کارآفرینی دانشگاهی در این دانشگاه‌ها هستند (۱۸). راتن (۲۰۱۷) بیان کرد کارآفرینی ورزشی بخشی از تحقیقات در حال گسترش است که ورزش را به مدیریت نوآوری و خلاقیت مرتبط می‌کند. نوآوری در ورزش را می‌توان در فناوری‌های جدید، تجهیزات و لباس، راهبردهای جدید و آموزش، محصولات و خدمات جدید مصرف‌کننده، رسانه‌ها و فرصت‌های جدید مشاهده کرد. اگرچه نقش نوآوری‌های ورزشی در کسب‌وکار و رسانه‌های جهانی به‌طور گسترده‌ای شناخته شده، از منظر علمی کمتر به آن توجه شده است (۱۹). لیاتو (۲۰۱۷) به رشته کارآفرینی ورزش پرداخته که با تلفیق کارآفرینی و ورزش راه‌حل‌های ابتکاری در ورزش‌های سنتی واقعیتی اجتناب‌ناپذیر است. بنگاه‌های ورزشی باید از لحاظ اجتماعی و اقتصادی نوآورانه باشند و رفتار کارآفرینانه را در مواجهه با مخاطرات مختلف قابل مشاهده در محیط خارجی برآورده کنند. همچنین نیاز به ارائه راه‌حلی برای مشکلات مربوط به ورزش، در پی یک رویکرد مدیریت پایدار و سازگاری با ابعاد اجتماعی، زیست‌محیطی و مالی است. در نتیجه، کارآفرینان ورزشی باید قادر به ایجاد ویژگی‌های رهبری باشند که بر تمامی سهامدارانی که با آنها ارتباط برقرار می‌کنند (۲۰). فریرا و راتن (۲۰۱۷) در تحقیقی با عنوان «کارآفرینی، نوآوری و سیاست‌های ورزشی» بیان داشتند، ورزش ابزاری سیاسی برای بیشتر مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و سایر ارگان‌ها است و سازمان‌های ورزشی کارآفرین و نوآور، شیوه‌ای را برای سازمان‌ها ایجاد می‌کنند تا دستیابی به اهداف چندگانه‌شان را میسر سازند. برای مثال تأمین مالی کارآفرینانه به‌منظور تأمین بودجه برای توسعه اقتصادی سازمان‌های ورزشی لازم و ضروری است (۱۹). گونزالز سرانو^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی در مورد نقش ظرفیت‌های کارآفرینانه در علوم ورزشی دانشجویان دانشگاه تأکید کردند که تحصیلات عالی کارآفرینی به‌طور عمده، سیاست راهبردی بهبودیافته در ورزش است که به‌منظور بهره‌برداری از ظرفیت‌های دانش به‌کار می‌رود و نقش دوره‌ای کارآفرینی بر عزم دانشجویان علوم ورزشی تأثیرگذار است (۲۱). ریتون^۲ (۲۰۱۸) معتقد است کارآفرینی ورزشی زمانی رخ می‌دهد که یک نهاد ورزشی، به‌طور مشترک با سایر عناصر جامعه، به‌منظور پاسخگویی به یک فرصت

---

1. González-Serrano

2. Ratten

و خلق ارزش عمل می‌کند (۲۲). پوتس و توماس^۱ (۲۰۱۸) مدعی‌اند که ورزش به اندازه کافی چندبعدی و نیازمند تلاش‌های تحقیقاتی شامل بازخوانی، کشف رویکردهای جدید و مستلزم پیوستن به نظریه نوآوری و کارآفرینی است. وی با استفاده از مطالعات مربوط به کارآفرینی و نوآوری در سیاست‌های ورزشی از سوی تحلیلگران نشان داد که چگونه ورزش به اقتصاد، ابتکارات بهداشتی و تعامل اجتماعی کمک می‌کند، بنابراین محققان سیاست‌های ورزشی، باید چارچوب کارآفرینی را برای درک شرایط محیطی در نظر بگیرند و ذهنیت کارآفرینی ورزشی می‌تواند به صنعت نوآور در بلوک‌های اقتصادی مختلف جهانی، کشورها، مناطق، شهرها و سطح خرد شرکت‌ها بدل شود (۲۳). مویس و همکاران (۲۰۱۹) در بررسی اهداف کارآفرینی در آموزش عالی علوم ورزشی: جنسیت به‌عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده، نشان دادند که رابطه مثبت بین جنسیت زن و مرد، تمایل و قصد کارآفرینی وجود دارد و بیان کردند که سیاست‌های عمومی دانشگاه باید به سمت ارتقای تمایل درک‌شده در زنان، برگزاری جلسات یا دوره‌های آموزشی جهت‌دهی شود و با ارائه منابع فنی در مورد عملکردهای اساسی، قابلیت ادراک کارآفرینی مردان از طریق آموزش افزایش یابد (۲۴). ژن هوا (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی ساخت سیستم نوآوری و آموزش کارآفرینی در مؤسسات آموزش عالی تربیت بدنی پرداخت که تعمیق اصلاح نوآوری و آموزش کارآفرینی در آموزش عالی تربیت بدنی در دوره جدید از مهم‌ترین اهداف اصلاح آموزش دانشگاهی است و تقویت پرورش توانایی‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه راهبردی برای توسعه استعدادهاى نوآورانه است. در این تحقیق سه مولفه مزایای دانشکده‌های تربیت بدنی، ساخت یک سیستم جامع نوآوری و آموزش کارآفرینی را ترکیب کرده و این امر توسعه پایدار سیستم نوآوری و کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی را در داخل و خارج از دانشکده ایجاد می‌کند، به‌گونه‌ای که آگاهی دانشجویان از نوآوری و کارآفرینی به‌طور چشمگیری بهبود یابد. به‌منظور افزایش تعداد کارآفرینان در دانشکده‌های ورزشی، فضای کارآفرینی در دانشکده شکل می‌گیرد. این امر مطابق با نیازهای توسعه زمان برای ایجاد سیستم جامع نوآوری، کارآفرینی و آموزش در آکادمی ورزشی چندرشته‌ای، چندسطحی، میان‌رشته‌ای و باز است (۲۷). مصطفی و کاریول (۲۰۲۰) در بررسی سطح کارآفرینی و درک اشتغال دانشجویان کارشناسی ارشد علوم ورزشی به تعیین میزان اشتغال شرکت‌کنندگان و مقیاس کارآفرینی برای کاندیداهای معلم پرداختند. نتایج نشان داد، در ابعاد و زیر مقیاس‌های اشتغال و کارآفرینی برای داوطلبان معلم تفاوت معناداری وجود دارد.

---

1. Potts and Thomas

همچنین در متغیر جنسیت تفاوت معناداری مشاهده نشد، ولی تفاوت و روابط قابل توجهی در سطح کارآفرینی و اشتغال یافت شد (۲۸). جوهانیس و همکاران (۲۰۲۰) در مقاله‌ای به انگیزه دانشجویان در یادگیری کارآفرینی ورزشی: مطالعه موردی در دانشگاه اندونزی پرداختند که نشان داد انگیزه برای کارآفرینی در زمینه ورزش توسط دانشجویان دانشکده تربیت بدنی در رده متوسط با میانگین امتیاز ۱۱۸/۴۰ قرار دارد (۲۹).

با مروری بر ادبیات نظری و تجربی پژوهش، اهمیت بررسی علمی و مطالعاتی جامع به منظور تعیین نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی لازم و ضروری است تا براساس وضعیت موجود، مدل اشتغال و کارآفرینی ارائه شود تا دانشکده‌های علوم ورزشی به عنوان متولی امر کمک کنند دانشجویان پس از اتمام تحصیلات از طریق آموزش‌های عملی و مهارتی کافی بتوانند در آینده و وضعیت شغلی خودشان تأثیرگذار باشند و انتظارات شغلی دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی محقق شود و به دلیل بیکاری و عدم اشتغال، به مشاغل غیرمرتبط و کاذب دیگر روی نیاورند. همچنین با وجود مطالعات زیاد در حوزه کارآفرینی و اشتغال، بررسی و تحقیق جامع در حوزه نیمرخ کارآفرینی و وضعیت موجود و مطلوب دانشکده‌های علوم ورزشی کشور محدود است و به نظر می‌رسد با بررسی نیمرخ کارآفرینی در دانشکده‌های علوم ورزشی می‌توان مدل جامع و کلی اشتغال و کارآفرینی برای ساختار دانشکده‌های علوم ورزشی ارائه داد تا گامی در جهت تربیت دانشجویان تربیت بدنی توانمند و کارآفرین برداشته شود و شکاف موجود بین تعداد بالای دانش‌آموختگان تربیت بدنی و مشکل بیکاری اشتغال از میان برداشته شود. محقق امیدوار است با انجام این پژوهش به امر تربیت و آموزش دانشجویان علوم ورزشی نگاه جدیدی شود و با تربیت علمی و عملی (دوره‌های تخصصی، مربیگری و داوری)، دانش‌آموختگان و دانشجویان تربیت بدنی در رشته‌های مختلف ورزشی مهارت کامل و کافی داشته باشند و بتوانند وارد بازار کار مرتبط با علوم ورزشی شوند.

به‌طور کلی تحقیق حاضر بر آن است تا نیمرخ کارآفرینی در دانشکده‌های علوم ورزشی را بررسی و به کمک یک مدل مفهومی (در راستای دانشگاه‌های کارآفرین و نسل سوم) مهم‌ترین راهکارهای اشتغال و کارآفرینی را شناسایی و تبیین کند و با استفاده از مدل مفهومی گیب (۲۰۱۲) (۲۴) با ۱۱ مؤلفه به پرسش‌های زیر پاسخ دهد؟ نیمرخ کارآفرینی و ابعاد آن شامل مؤلفه‌های چشم‌انداز، مأموریت و راهبرد دانشگاه، حاکمیت و اداره دانشگاه، ساختار و طرح سازمانی، چندرشته‌ای و فرارشته‌ای بودن، قدرت نفوذ و استفاده از منابع مالی متنوع، مدیریت ذی‌نفعان و ارزش‌های جامعه، دانش‌آموختگان، انتقال دانش، مرکز

رشد، تأمین مالی و بین‌المللی‌سازی، آموزش کارآفرینانه در دانشکده‌های علوم ورزشی ایران در چه وضعیتی قرار دارند؟ آیا برازش و کلیت مدل ارائه‌شده در تحقیق حاضر برای مدل اشتغال و کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران مورد تأیید است؟

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و در زمره تحقیقات پیمایشی است که به‌صورت میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل استادان، کارمندان، دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشکده‌های علوم ورزشی ایران بود. نمونه تحقیق از استادان، کارمندان، دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشکده‌های علوم ورزشی شمال، جنوب، شرق و غرب کشور انتخاب شد و با حجم حداقل ۳۸۴ نفر و با استفاده از جدول مورگان انتخاب شد. با در نظر گرفتن عدم پاسخگویی، پرسشنامه‌های مخدوش و عدم بازگشت تعدادی از پرسشنامه‌ها تعداد پرسشنامه توزیعی ۴۰۰ پرسشنامه در نظر گرفته شد و در نهایت تجزیه و تحلیل داده‌ها روی ۳۸۴ پرسشنامه کامل انجام گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد گیب (۲۰۱۲) با روایی و پایایی مطلوب بود. این پرسشنامه از ۱۰۸ سؤال در مقیاس لیکرت برای بررسی ۱۱ مؤلفه کارآفرینی استفاده می‌کند. مؤلفه‌های پرسشنامه عبارت بود از: ۱. مؤلفه چشم‌انداز، مأموریت و راهبرد دانشکده، ۲. مؤلفه حاکمیت و اداره دانشکده، ۳. مؤلفه ساختار و طرح سازمانی، ۴. مؤلفه چندرشته‌ای، فرارشته‌ای، قدرت نفوذ و استفاده از منابع متنوع، ۶. مؤلفه مدیریت ذی‌نفعان و ارزش‌های جامعه، ۷. مؤلفه دانش‌آموختگان، ۸. مؤلفه انتقال دانش، ۹. مؤلفه مرکز رشد، تأمین مالی مخاطرات در دانشکده، ۱۰. مؤلفه بین‌المللی‌سازی و ۱۱. مؤلفه آموزش کارآفرینانه و آموزش. روایی و پایایی پرسشنامه در تحقیقات داخلی مطلوب و ۹۰ درصد گزارش شده است. در این تحقیق روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط استادان مدیریت ورزشی تأیید و پایایی آلفای کرونباخ ۹۵ درصد محاسبه شد ($0/95 = \alpha$). از آمار توصیفی برای خلاصه کردن، دسته‌بندی داده‌ها و توصیف داده‌های جمعیت‌شناختی استفاده شد. از آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها تحت نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و Lisrel نسخه ۸/۵ استفاده شد. از آزمون‌های کولموگروف اسمیرنوف، همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری نیز استفاده شد.

نتایج

با توجه به اینکه بخش نخست پرسشنامه مربوط به اطلاعات مشخصات تکمیل‌کننده پرسشنامه بود، در این زمینه سه سؤال تنظیم شد. در این بخش داده‌های حاصل توصیف می‌شود.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد حاضر در پژوهش

متغیرهای جمعیت‌شناختی	سطوح متغیرها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۲۳۷	۶۱/۷
	زن	۱۴۷	۳۸/۳
سمت و عنوان سازمانی	دانشجو	۵۲	۱۳/۵
	استاد و مربی ورزش	۱۷۱	۴۴/۵
	فارغ‌التحصیل تربیت بدنی	۱۱۳	۲۹/۴
	کارمند	۴۸	۱۲/۵
	کاردانی	۱۸	۴/۷
تحصیلات	کارشناسی	۱۶۶	۴۳/۲
	کارشناسی ارشد	۱۱۹	۳۱/۰
	دکتری	۸۱	۲۱/۱

برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد و با توجه به معنادار نبودن گویه‌ها ($P > 0/05$) نرمال بودن داده‌ها تأیید شد و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

جدول ۲. تحلیل وضعیت نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی

سطح معناداری	تفاوت میانگین	t	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۸/۰۷	۳۸۳	۰/۷۹	۲/۶۸	چشم‌انداز و مأموریت
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۸/۷۳	۳۸۳	۰/۷۹	۲/۶۵	حاکمیت و اداره
۰/۰۰۱	-۰/۴۲	-۱۱/۲۳	۳۸۳	۰/۷۴	۲/۵۸	ساختار و طرح سازمانی
۰/۰۰۱	-۰/۳۶	-۸/۳۴	۳۸۳	۰/۸۵	۲/۶۴	چند رشته و فرارشته‌ای بودن
۰/۰۰۱	-۰/۴۱	-۹/۴۸	۳۸۳	۰/۸۵	۲/۵۹	قدرت نفوذ
۰/۰۰۱	-۰/۴۵	-۱۱/۳۶	۳۸۳	۰/۷۷	۲/۵۵	مدیریت ذی‌نفعان
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۶۴	۳۸۳	۰/۹۸	۲/۵۲	وضعیت دانش‌آموختگان
۰/۰۰۱	-۰/۴۲	-۵/۹۸	۳۸۳	۱/۳۸	۲/۵۸	انتقال دانش
۰/۰۰۱	-۰/۵۲	-۱۴/۱۱	۳۸۳	۰/۷۲	۲/۴۸	مراکز رشد و تأمین مالی
۰/۰۰۱	-۰/۷۱	-۱۷/۳۱	۳۸۳	۰/۸۱	۲/۲۹	بین‌المللی‌سازی
۰/۰۰۱	-۰/۶۳	-۱۵/۶۷	۳۸۳	۰/۷۸	۲/۳۷	آموزش کارآفرینانه
۰/۰۰۱	-۰/۴۶	-۱۴/۰۹	۳۸۳	۰/۶۴	۲/۵۴	کل

T Value = 3 ** < 0/05

با توجه به سطح معناداری ($P < 0/05$) و میانگین مؤلفه‌ها مشخص می‌شود وضعیت نیمرخ کارآفرینی

در دانشکده‌های علوم ورزشی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد.

جدول ۳. تحلیل وضعیت نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی

سطح معناداری	تفاوت میانگین	T	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۱	-۰/۴۳	-۸/۴۳	۳۸۳	۰/۹۹	۲/۵۷	۱. میزان وجود تعهد استراتژیک
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۷/۶۶	۳۸۳	۰/۸۹	۲/۶۵	۲. تعهد استراتژیک دانشکده در دستیابی به جایگاه دانشگاه
۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۶/۴۲	۳۸۳	۰/۹۹	۲/۶۸	۳. صراحت و وضوح در استراتژی
۰/۰۰۱	-۰/۲۹	-۵/۷۷	۳۸۳	۰/۹۸	۲/۷۱	۴. صراحت و وضوح در مفهوم مشترک کارآفرینی
۰/۰۰۱	-۰/۳۳	-۶/۳۲	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۶۷	۵. سرمایه‌گذاری و کارآفرینی به‌عنوان استراتژی‌های مرکزی
۰/۰۱۳	-۰/۲۳	-۲/۴۹	۳۸۳	۱/۸۴	۲/۷۷	۶. نوآوری به‌عنوان مرکزیت همه کارهای دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۰	-۵/۵۹	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۷۰	۷. تعهد استراتژیک به تبادل دانش
۰/۰۰۱	-۰/۳۴	-۶/۳۵	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۶۶	۸. تعهد استراتژیک به توسعه منطقه‌ای در رشته‌های ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۳۸	-۷/۰۵	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۶۳	۹. تعهد استراتژیک به مشارکت‌ها و توسعه کسب‌وکار
۰/۰۰۱	-۰/۲۹	-۵/۵۲	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۷۱	۱۰. تعهد استراتژیک به قدرت نفوذ
۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۵/۹۵	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۶۸	۱۱. توانایی تمرکز استراتژیک و عمل‌گرا
۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۳/۴۵	۳۸۳	۱/۸۲	۲/۶۸	۱۲. تعهد به عقیده وسیع ذی‌نفعان از برتری و کمال دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۷	-۷/۰۱	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۶۳	۱۳. درک و فهم و پشتیبانی از سوی مدیران دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۲۶	-۴/۷۶	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۷۴	۱۴. سطح درک هیأت رئیسه دانشکده در ارتباط با کارآفرینی
۰/۰۰۱	-۰/۲۵	-۴/۶۸	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۷۵	۱۵. سطح برخورد هیأت رئیسه دانشکده در ارتباط با مشارکت
۰/۰۰۱	-۰/۳۸	-۶/۹۷	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۶۲	۱۶. تقویت عضویت کارآفرین در هیأت رئیسه دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۲۸	-۳/۸۹	۳۸۳	۱/۳۹	۲/۷۲	۱۷. سطح مشارکت فعالانه اعضای کارآفرین در جهت دانشکده

۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۵/۹۷	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۶۸	۱۸. تقویت مشارکت استادان، کارکنان و دانشجویان دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۶/۴۴	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۶۵	۱۹. سطح اعتماد و ارتباطات فعالانه میان کارکنان حرفه‌ای
۰/۰۰۱	-۰/۳۹	-۸/۰۰	۳۸۳	۰/۹۶	۲/۶۱	۲۰. روابط و هم‌افزایی‌های کاری موجود میان مشارکت‌کننده
۰/۰۰۱	-۰/۳۷	-۷/۲۳	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۶۳	۲۱. سطح تعهد و پیگیری مدیران گروه و اعضای هیأت علمی
۰/۰۰۱	-۰/۵۵	-۱۰/۲۷	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۴۵	۲۲. رهبری فعالانه برنامه‌های کارآفرینانه در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۴۶	-۹/۴۳	۳۸۳	۰/۹۶	۲/۵۴	۲۳. ساختار سازمانی برای تسهیل رفتارهای کارآفرینانه
۰/۰۰۱	-۰/۳۴	-۶/۸۱	۳۸۳	۰/۹۷	۲/۶۶	۲۴. عدم تمرکز در تصمیم‌گیری
۰/۰۰۱	-۰/۳۹	-۸/۱۵	۳۸۳	۰/۹۳	۲/۶۱	۲۵. ارتقای مسئولیت استخدام، تبادل دانش گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۱	-۰/۳۹	-۵/۳۵	۳۸۳	۱/۴۱	۲/۶۱	۲۶. حمایت رفتارهای مخاطره‌آمیز پایین به بالا
۰/۰۰۱	-۰/۴۲	-۸/۸۱	۳۸۳	۰/۹۴	۲/۵۸	۲۷. نظام پاداش برای قالب‌های گسترده نوآوری در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۶/۸۳	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۶۵	۲۸. سطح همکاری فعالانه میان گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۶/۷۷	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۶۵	۲۹. تعداد دوره‌های تحصیلی چندرشته‌ای (مربیگری و داوری)
۰/۰۰۱	-۰/۳۴	-۴/۹۰	۳۸۳	۱/۳۶	۲/۶۶	۳۰. تعداد مراکز پژوهشی و آموزشی متمرکز بر موضوع ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۳۲	-۳/۴۲	۳۸۳	۱/۸۲	۲/۶۸	۳۱. تعداد گروه‌های آموزشی در زمینه‌های توسعه حرفه‌ای
۰/۰۰۱	-۰/۴۵	-۸/۷۵	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۵	۳۲. سطح تعهد در کل دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۵	-۴/۸۵	۳۸۳	۱/۴۳	۲/۶۵	۳۳. سطح فکری‌سازی یا عقلانی‌سازی در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۳۸	-۷/۴۰	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۶۲	۳۴. تعهد و ظرفیت دانشکده برای افزایش درآمد

۰/۰۰۱	-۰/۴۴	-۹/۰۱	۳۸۳	۰/۹۶	۲/۵۶	۳۵.نسبت موجود تأمین مالی خصوصی به تأمین مالی عمومی
۰/۰۰۱	-۰/۴۱	-۵/۶۱	۳۸۳	۱/۴۴	۲/۵۹	۳۶.تفویض اختیار فعالیت افزایش درآمد به گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۱	-۰/۴۱	-۷/۹۹	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۹	۳۷.مشارکت فعالانۀ کل دانشکده در تأمین مالی
۰/۰۰۱	-۰/۵۱	-۹/۹۹	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۴۹	۳۸.تمرکز دانشکده در زمینه نگرانی‌های فرهنگی و ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۴۱	-۵/۴۷	۳۸۳	۱/۴۵	۲/۵۹	۳۹.ارزیابی ارزش‌های دانشکده براساس مشروعی به ذی‌نفعان
۰/۰۰۱	-۰/۴۵	-۸/۸۶	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۵	۴۰.ارتباطات فعالانۀ با تمامی ذی‌نفعان کلیدی دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۱۴	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۵۲	۴۱.مشارکت فعالانۀ دانشکده با شرکت و صنایع کوچک ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۵۰	-۹/۵۶	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۵۰	۴۲.مشارکت فعالانۀ دانشکده با انجمن‌های صنایع ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۴۵	-۸/۷۳	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۵	۴۳.مشارکت گروه‌های آموزشی تربیت بدنی در ابتکارات ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۳۷	-۴/۰۱	۳۸۳	۱/۸۲	۲/۶۳	۴۴.سطوح فعالیت‌های مشاوره تندرستی (درآمدی) کل دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۴۹	-۹/۶۱	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۱	۴۵.تناسب نسبی کارهای مورد حمایت تحقیق و توسعه
۰/۰۰۱	-۰/۴۳	-۴/۶۱	۳۸۳	۱/۸۳	۲/۵۷	۴۶.توانایی ارتباط دانشجویان با سازمان‌های کسب‌وکار ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۵۰	-۱۰/۰۰	۳۸۳	۰/۹۸	۲/۵۰	۴۷.تعداد دوره‌های مشارکت حرفه‌ای فعال در حوزه ورزش
۰/۰۰۱	-۰/۴۶	-۸/۴۷	۳۸۳	۱/۰۷	۲/۵۴	۴۸.مشارکت‌های آموزشی دانشکده با سازمان‌های خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۳۹	-۴/۲۵	۳۸۳	۱/۸۱	۲/۶۱	۴۹.مشارکت گروه‌های کسب‌وکار در توسعه مؤسسات محلی
۰/۰۰۲	-۰/۳۴	-۳/۰۷	۳۸۳	۲/۱۶	۲/۶۶	۵۰.مشارکت‌های فعالانۀ با باشگاه‌ها و مؤسسات حرفه‌ای

۰/۰۰۱	-۰/۵۴	-۱۱/۳۴	۳۸۳	۰/۹۴	۲/۴۶	۵۱. مشارکت فعالانه با کارآفرینان محلی در آموزش و پژوهش
۰/۰۱۰	-۰/۳۳	-۲/۵۸	۳۸۳	۲/۵۱	۲/۶۷	۵۲. دادن شأن و مقام به کارآفرینان از طریق پاداش و پژوهانه
۰/۰۰۱	-۰/۵۳	-۱۰/۵۷	۳۸۳	۰/۹۸	۲/۴۷	۵۳. مشارکت دانشکده در سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی و ورزشی
۰/۰۰۱	-۰/۴۵	-۰۸/۵۴	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۵۵	۵۴. دانشکده به‌عنوان سازمان یادگیرنده
۰/۰۰۱	-۰/۵۱	-۹/۲۲	۳۸۳	۱/۰۷	۲/۴۹	۵۵. تقویت دفتر دانش‌آموختگان و فعالیت مرتبط در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۱۳	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۵۲	۵۶. توانایی گروه‌های دانش‌آموختگان برای شناسایی کارآفرینان
۰/۰۰۱	-۰/۴۷	-۵/۴۸	۳۸۳	۱/۶۷	۲/۵۳	۵۷. مشارکت دانش‌آموختگان در دانشکده پس از فارغ‌التحصیلی
۰/۰۰۱	-۰/۵۰	-۹/۶۱	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۵۰	۵۸. فعالیت انتقال فناوری و تبادل دانش دانشگاه
۰/۰۰۱	-۰/۴۱	-۳/۳۳	۳۸۳	۱/۳۹	۲/۵۹	۵۹. جای گرفتن انتقال و تبادل دانش در گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۴	-۰/۳۵	-۲/۹۳	۳۸۳	۲/۳۵	۲/۶۵	۶۰. مشارکت فعالانه دانشجویان در پارک علم و فناوری
۰/۰۰۱	-۰/۴۲	-۵/۶۹	۳۸۳	۱/۴۶	۲/۵۸	۶۱. گسترش سیاست مالکیت فکری برای استادان و دانشجویان
۰/۰۰۱	-۰/۴۳	-۸/۳۹	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۵۷	۶۲. دفتر حمایتی برای مالکیت و صدور مجوز استفاده از فناوری
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۲۴	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۵۲	۶۳. تعداد حق امتیازهای اعطایی و صدور مجوز
۰/۰۰۱	-۰/۵۶	-۱۱/۰۴	۳۸۳	۰/۹۹	۲/۴۴	۶۴. مشارکت دانشجویان در فعالیت انتقال دانش
۰/۰۰۱	-۰/۷۳	-۱۳/۹۰	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۲۷	۶۵. پاداش‌های دانشکده برای عملکرد انتقال دانش
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۲۲	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۵۲	۶۶. تعامل دانشجویان دکتری در ارتباط پژوهش با دنیای اشتغال

۰/۰۰۱	-۰/۴۰	-۸/۱۵	۳۸۳	۰/۹۷	۲/۶۰	۶۷. تعداد کارکنان به نسبت مخاطرات تجاری یا سازمان سرمایه
۰/۰۰۱	-۰/۴۶	-۹/۲۵	۳۸۳	-۰/۹۸	۲/۵۴	۶۸. تعداد شرکت‌ها و باشگاه‌های ورزشی مشتق از دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۴۶	-۸/۸۴	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۵۴	۶۹. فعالیتهای حمایتی از شرکت‌های مشتق از دانشکده (زایشی)
۰/۰۰۱	-۰/۴۸	-۹/۶۳	۳۸۳	۰/۹۷	۲/۵۲	۷۰. حمایت از مرکز رشد، فیزیکی یا مجازی
۰/۰۰۱	-۰/۴۰	-۴/۴۰	۳۸۳	۱/۸۰	۲/۶۰	۷۱. صراحت و وضوح در هدف‌گذاری مرکز رشد
۰/۰۰۱	-۰/۵۰	-۱۰/۲۵	۳۸۳	-۰/۹۶	۲/۵۰	۷۲. صراحت و وضوح در شاخص‌های عملکرد مرکز رشد
۰/۰۰۱	-۰/۵۹	-۱۱/۸۹	۳۸۳	۰/۹۷	۲/۴۱	۷۳. خدمات مشاوره‌ای و حمایتی مرکز رشد
۰/۰۰۱	-۰/۵۵	-۵/۹۲	۳۸۳	۱/۸۱	۲/۴۵	۷۴. تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های مشارکتی مخاطره‌آمیز
۰/۰۰۱	-۰/۶۷	-۱۳/۴۸	۳۸۳	-۰/۹۸	۲/۳۳	۷۵. تدارک مقدمات وام‌های ویژه برای شرکت‌های دانشجویان
۰/۰۰۱	-۰/۷۰	-۱۳/۷۶	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۳۰	۷۶. مشارکت دانشکده در چالش‌های ملی یا سرمایه‌ای
۰/۰۰۱	-۰/۷۰	-۱۳/۳۰	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۳۰	۷۷. تمرکز دانشکده بر بین‌المللی‌سازی
۰/۰۰۱	-۰/۶۷	-۱۲/۲۵	۳۸۳	۱/۰۸	۲/۳۳	۷۸. سطح فعالیت در جهت بین‌المللی‌سازی
۰/۰۰۱	-۰/۷۱	-۱۲/۷۰	۳۸۳	۱/۰۹	۲/۲۹	۷۹. سطوح اعضای هیأت علمی بین‌المللی
۰/۰۰۱	-۰/۶۶	-۱۲/۲۳	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۳۴	۸۰. ارتباطات تحقیق و توسعه بین‌المللی (R&D)
۰/۰۰۱	-۰/۷۴	-۱۳/۶۰	۳۸۳	۱/۰۷	۲/۲۶	۸۱. مشارکت با دست‌اندرکاران محلی در فعالیتهای بین‌المللی
۰/۰۰۱	-۰/۶۷	-۱۲/۴۹	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۳۳	۸۲. نظام حمایتی دانشگاه برای فعالیتهای بین‌المللی

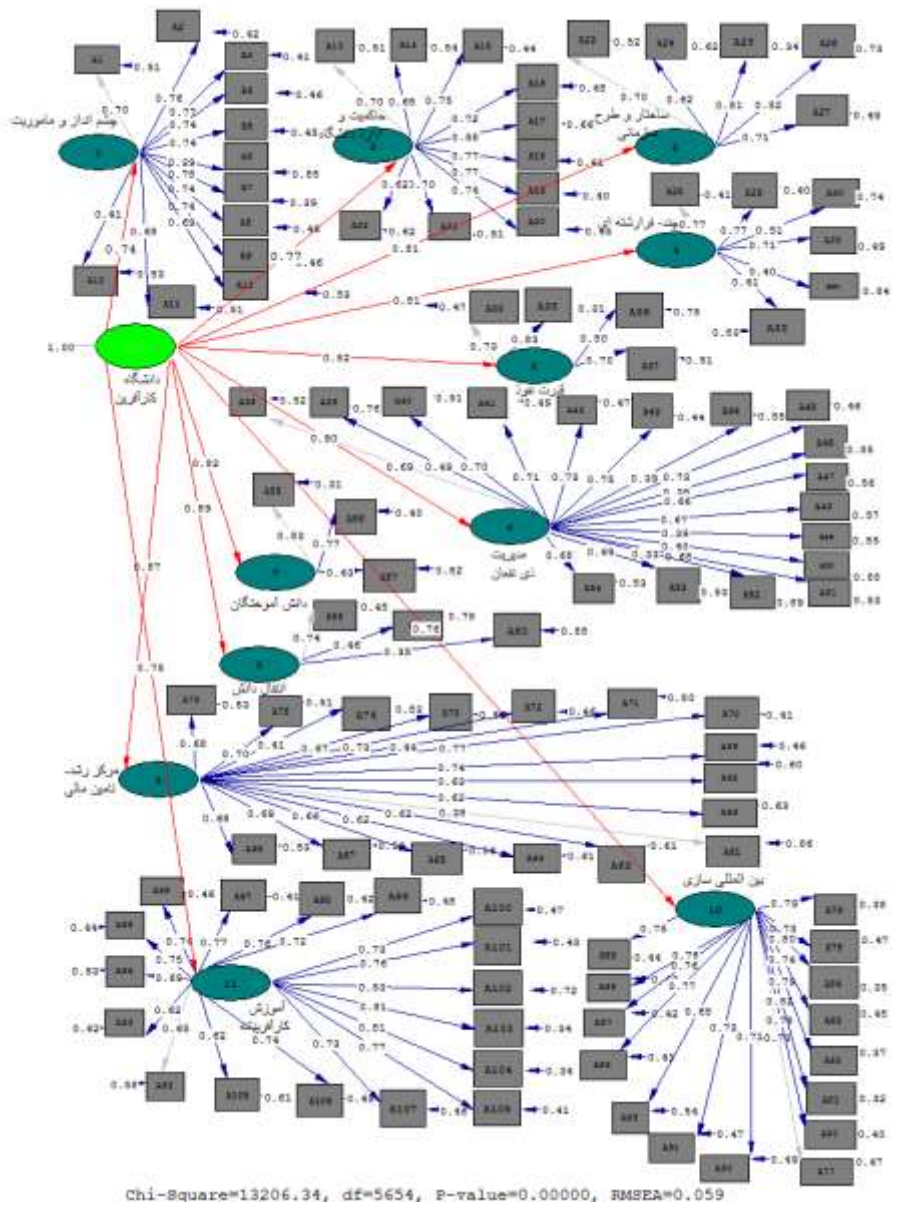
۰/۰۰۱	-۰/۶۵	-۱۲/۷۴	۳۸۳	۱/۰۱	۲/۳۵	۸۳. تأثیر بین‌المللی‌سازی بر برنامه‌های آموزشی دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۶۴	-۱۲/۰۴	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۳۶	۸۴. درآمدها و منافع حاصل از فعالیت‌های بین‌المللی
۰/۰۰۱	-۰/۷۲	-۱۲/۶۷	۳۸۳	۱/۱۱	۲/۲۸	۸۵. تعداد سرمایه‌گذاری‌های مشترک با دانشکده‌های خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۷۹	-۱۵/۵۳	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۲۱	۸۶. صدور مجوزها و مدارک خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۷۲	-۱۳/۴۱	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۲۸	۸۷. نوآوری‌ها و ابتکارات بین‌المللی در محوطه دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۷۵	-۱۴/۰۱	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۲۵	۸۸. ارتباط با دانش‌آموختگان خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۷۷	-۱۵/۱۹	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۲۳	۸۹. تبادلات دانشجویان تربیت بدنی با دانشگاه‌های خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۷۷	-۱۵/۳۹	۳۸۳	۰/۹۸	۲/۲۳	۹۰. تبادلات علمی با دانشگاه‌های خارجی
۰/۰۰۱	-۰/۷۵	-۱۴/۳۲	۳۸۳	۱/۰۲	۲/۲۵	۹۱. همکاری‌ها و مشارکت‌های تجاری بین‌المللی
۰/۰۰۱	-۰/۷۴	-۱۴/۶۹	۳۸۳	۰/۹۹	۲/۲۶	۹۲. برنامه مهارت‌های کارآفرینانه مورد پذیرش در سراسر دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۶۶	-۱۱/۵۰	۳۸۳	۱/۱۲	۲/۳۴	۹۳. برنامه‌های آموزشی کارآفرینانه هریک از گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۱	-۰/۷۴	-۱۳/۹۵	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۲۶	۹۴. آموزش کارآفرینی در برنامه‌های هریک از گروه‌های آموزشی
۰/۰۰۱	-۰/۶۸	-۱۳/۶۰	۳۸۳	۰/۹۹	۲/۳۲	۹۵. آموزش خودکارآمدی کارآفرینی در سراسر دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۶۹	-۱۳/۰۵	۳۸۳	۱/۰۳	۲/۳۱	۹۶. قابلیت آموزش و پرورش سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز جدید
۰/۰۰۱	-۰/۶۷	-۱۳/۱۷	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۳۳	۹۷. فرصت‌های پرورشی آموزش سرمایه‌گذاری برای کارکنان
۰/۰۰۱	-۰/۵۹	-۱۰/۹۲	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۴۱	۹۸. فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی برای تقویت کارآفرینی
۰/۰۰۱	-۰/۵۹	-۱۱/۱۶	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۴۱	۹۹. مشارکت و رهبری فعالانه دانشجویان در زمینه کارآفرینی

۰/۰۰۱	-۰/۵۹	-۱۰/۲۷	۳۸۳	۱/۱۲	۲/۴۱	۱۰۰. قراردادهای توسعه فردی در فعالیت‌های مرتبط با دانشجویان
۰/۰۰۱	-۰/۶۴	-۱۲/۴۹	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۳۶	۱۰۱. فعالیت واحد پشتیبانی مرکزی برای آموزش کارآفرینی
۰/۰۰۱	-۰/۵۳	-۶/۹۱	۳۸۳	۱/۵۰	۲/۴۷	۱۰۲. فعالیت‌های کاریابی در صنایع کوچک و متوسط در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۵۴	-۱۰/۶۱	۳۸۳	۱/۰۰	۲/۴۶	۱۰۳. به‌کارگیری خدمات کارراهه (مسیر شغلی) در صنایع کوچک
۰/۰۰۱	-۰/۵۲	-۹/۶۶	۳۸۳	۱/۰۶	۲/۴۸	۱۰۴. برنامه‌های استخدام با انتخاب کارآفرینی و خود-اشتغالی
۰/۰۰۱	-۰/۵۱	-۹/۵۰	۳۸۳	۱/۰۴	۲/۴۹	۱۰۵. استفاده از همکاری بیرونی برای پرورش سرمایه‌گذاری
۰/۰۰۱	-۰/۵۷	-۱۰/۵۷	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۴۳	۱۰۶. استفاده از فنون آموزشی پرورش سرمایه‌گذاری در دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۶۰	-۱۱/۱۵	۳۸۳	۱/۰۵	۲/۴۰	۱۰۷. توجه به ظرفیت آموزش کارآفرینی فراتر از دانشکده
۰/۰۰۱	-۰/۷۷	-۱۴/۱۲	۳۸۳	۱/۰۷	۲/۲۳	۱۰۸. دانشکده به‌عنوان یک سازمان کارآفرین

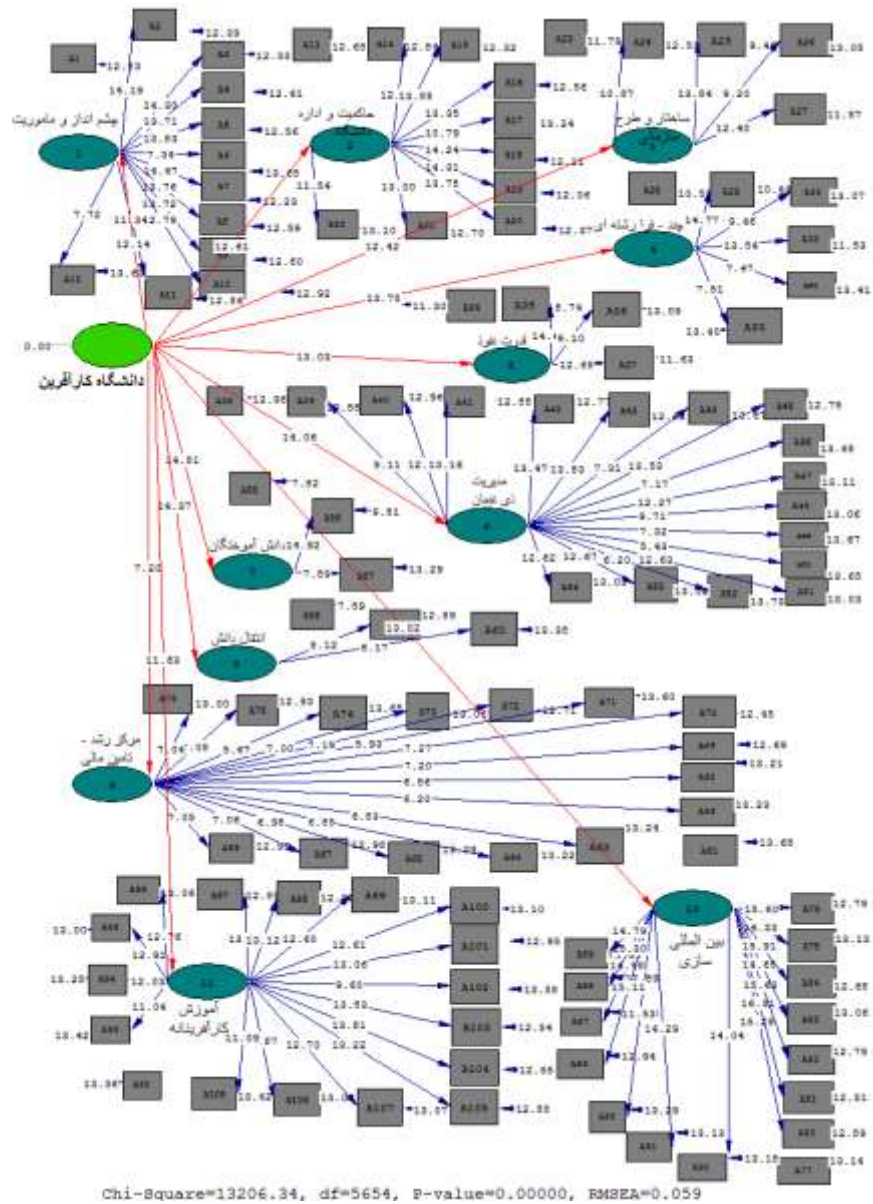
T Value = 3 * < 0/05

با توجه به سطح معناداری ($P < 0/05$) و میانگین مؤلفه‌ها مشخص می‌شود، وضعیت شاخص‌های کارآفرینی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. با استفاده از ۱۰۸ سؤال که از نمونه تحقیق پرسیده شده بود، تمام گویه‌ها نشان از آن داشت که وضعیت کارآفرینی در دانشکده‌های علوم ورزشی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد.

مدل ساختاری پژوهش

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد

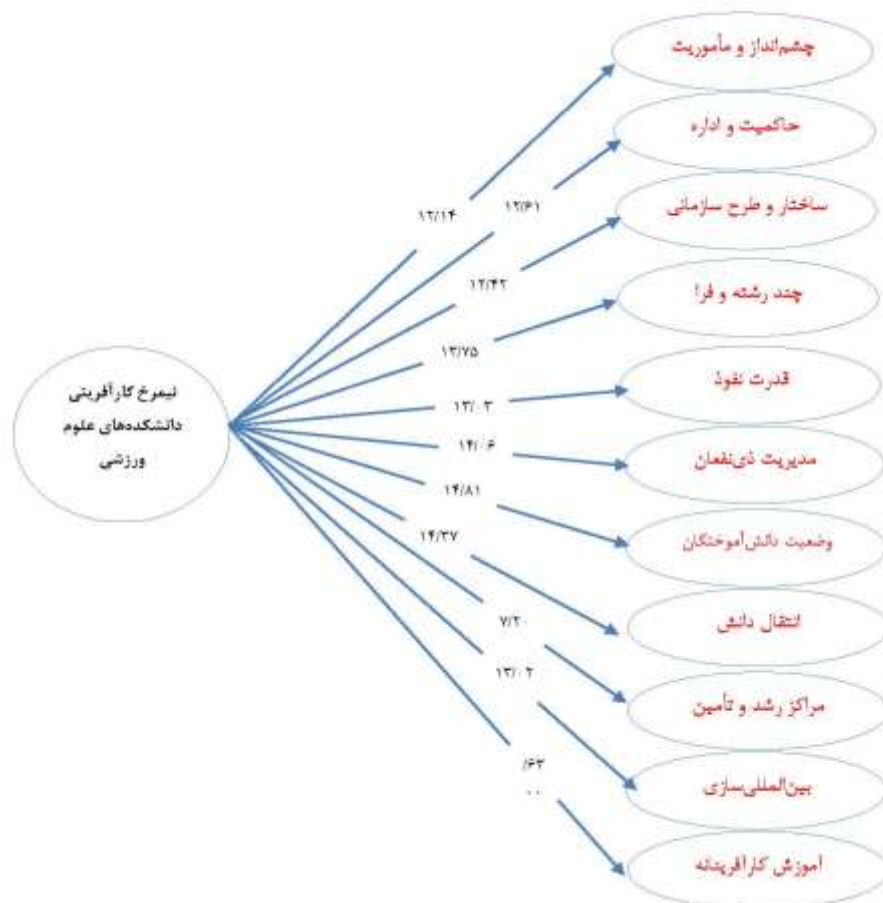
شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت ضرایب t-value

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش مدل مشاهده‌شده با داده‌های پژوهش

شاخص	ملاک برازندگی	مقدار مشاهده‌شده	نتیجه
X^2	معنادار باشد.	(Sig: ۰/۰۰۱)	برازش دارد.
DF	-	۵۶۵۴	-
X^2/DF	بین ۱ تا ۳ قرار داشته باشد.	۲/۳۳۵	برازش دارد.
RSMEA	کمتر از ۰/۱ باشد.	۰/۰۵۸	برازش دارد.
CFI	بین ۰/۹ تا ۱ باشد.	۰/۹۱	برازش دارد.
GFI	بین ۰/۹ تا ۱ باشد.	۰/۹۱	برازش دارد.
IFI	بین ۰/۹ تا ۱ باشد.	۰/۹۱	برازش دارد.
NNFI	بین ۰/۹ تا ۱ باشد.	۰/۹۰	برازش دارد.

نتایج تحلیل مدل ساختاری در جدول ۴ ارائه شده است. مقدار مجذور خی برای قضاوت در مورد خطی بودن ارتباط سازه‌های مکنون برابر با $13206/34$ در سطح معناداری $0/01$ به‌دست آمد. مقدار خی دو بر درجه آزادی $2/335$ است. براساس این شاخص عدد حاصل این نسبت، نباید بیشتر از ۳ باشد تا الگو تأیید شود (۲۵). با توجه به اینکه نسبت مجذور خی به درجه آزادی بیشتر از ۳ است، می‌توان گفت که داده‌های به‌دست‌آمده براساس این شاخص با مدل فرضی مطابقت ندارند. مقدار ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب برابر با $0/09$ است. سایر شاخص‌های CFI, GFI, IFI, NNFI که هر کدام وجهی از برازش مدل ساختاری را نشان می‌دهند، در جدول ۴ آمده است. با توجه به شاخص‌های ارزیابی برازندگی کلی مدل (جدول ۴) می‌توان گفت مدل نهایی پژوهش براساس بیشتر شاخص‌های برازندگی از برازش خوبی برخوردار است.

ضرایب و معناداری نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران در شکل بالا مشخص است. با توجه به شاخص‌های نیکویی برازش که در جدول ۴ گزارش شده است، این مدل از برازش خوبی برخوردار است.

شکل ۳. ضرایب معناداری مدل پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، بررسی نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران و ارائه مدل اشتغال و کارآفرینی بود. با بررسی وضعیت حال حاضر دانشکده‌ها مشخص شد که برای دستیابی به دانشکده‌های علوم ورزشی کارآفرین و نسل سوم نیاز است موارد مختلفی در چشم‌انداز و برنامه‌ریزی‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی در سطح دانشکده‌ها صورت گیرد و این امر نیازمند تغییر در روند آموزش (ورودی و خروجی دانشجویان تربیت بدنی) است تا برنامه‌های آموزشی دانشکده‌ها به خروجی دانشجویان کارآفرین

در حوزه ورزش منجر شود. با توجه به اینکه نیمرخ کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی کشور در شرایط مطلوبی قرار ندارد، مسئولان دانشکده‌ها به‌عنوان یکی از متولیان اصلی تصمیم‌گیری می‌توانند با الگوگیری و به‌کار بردن مدل‌های مختلف کارآفرینی از جمله مدل تأییدشده این پژوهش، گام‌های مؤثری را در جهت اشتغال دانش‌آموختگان تربیت بدنی و ورود راحت‌تر به بازار کار بردارند و به سمت دانشکده‌های نسل سوم و کارآفرین حرکت کنند. همچنین به‌نظر می‌رسد توجه و به‌کارگیری مؤلفه‌های کارآفرینی و استفاده از مدل این پژوهش که با کار علمی و پژوهشی و توسط افراد صاحب‌نظر و مرتبط با این رشته تحصیلی به‌دست آمده است، می‌تواند راهکار مؤثری در جهت رفع مشکلات اشتغال دانش‌آموختگان بیکار تربیت بدنی باشد.

یکی از مواردی که موفقیت و بهره‌وری هر سازمان را در رسیدن به اهداف موفق می‌کند، داشتن چشم‌انداز و مدیریت قوی است که با استفاده از ساختار موجود با انعطاف‌پذیری و طرح مشخصی که متناسب با نیاز مخاطب و جامعه باشد، می‌توان به اهداف از پیش تعیین‌شده رسید. با توجه به اینکه در سند چشم‌انداز توسعه کشور باید دانشگاه‌ها و به‌تبع آن دانشکده‌های تربیت بدنی به سمت دانشگاه‌های نسل سوم حرکت کنند، این موضوع ضرورت دارد که در چشم‌انداز و مأموریت‌های دانشکده‌ها در جهت تربیت دانشجویان کارآفرین تغییرات لازم صورت گیرد، چراکه در بیشتر تحقیقات داشتن چشم‌انداز و استراتژی عملیاتی مهم عنوان شده است و در دانشکده‌های علوم ورزشی چشم‌انداز مشخصی وجود ندارد و دلیل هم تغییرات زیاد در گرایش‌ها و سرفصل‌های دروسی است که خود این مسئله سبب سردرگمی و ابهام برای دانشجویان شده است، بنابراین باید در تدوین چشم‌انداز دانشکده‌های علوم ورزشی از نظرهای ذی‌نفعان از جمله استادان و دانشجویان بهره‌مند شد و متناسب با نیاز جامعه مخاطب به تدوین استراتژی پرداخت.

با توجه به اینکه تربیت بدنی قابلیت چند رشته و فرارشته‌ای دارد و در بین مردم و افراد مختلف جامعه نفوذ دارد، در صورتی که بتوان از ظرفیت‌های این رشته با استفاده از قدرت نفوذ و مدیریت ذی‌نفعان نهایت استفاده را برد، در حوزه اشتغال دانش‌آموختگان تربیت بدنی نیز بسیاری از مشکلات حل خواهد شد، بنابراین نیاز است به این رشته ورزشی به‌عنوان یک نظام ورزشی کارآفرین نگاه شود و شاخه‌های مختلف شغلی در این حیطه تعریف شود تا خدمات متناسب با نیاز جامعه برای افرادی که می‌خواهند به‌عنوان ذی‌نفع از مزایای رشته تربیت بدنی بهره‌مند شوند، توسط دانشجویان و دانش‌آموختگان گرایش‌های مختلف تربیت بدنی ارائه شود که با عملیاتی نشدن طرح تشکیل و استقرار سازمان نظام

تخصصی ورزش بیش از ده هزار فرصت شغلی مرتبط با ورزش به فراموشی سپرده شده است و افراد غیرمتخصص و فاقد صلاحیت‌های حرفه‌ای وارد بازار کار تربیت بدنی می‌شوند و با انبوه دانش‌آموختگان علوم ورزشی از این ظرفیت استفاده نمی‌شود. پیشنهاد می‌شود به نظام صلاحیت حرفه‌ای دانشجویان علوم ورزشی در دانشکده‌ها توجه شود تا بعد فارغ‌التحصیلی بتوانند با کارآفرینی وارد بازار کار گسترده مرتبط با ورزش شوند. این نتایج با بخشی از تحقیقات فروغی‌پور (۱۳۸۴)، نظری کتولی (۱۳۸۷)، فراهانی و همکاران (۱۳۸۸)، کارن بیل (۲۰۰۶) و یوسف و همکاران (۲۰۱۲)، راتن (۲۰۱۶)، لیاتو (۲۰۱۷) و پوتس و توماس (۲۰۱۸) همسوست.

علاوه بر این، نتایج پژوهش حاضر در خصوص وضعیت دانش‌آموختگان، انتقال دانش و وجود مراکز رشد نشان‌دهنده وضعیت نامطلوبی است و در مراحل مختلف آموزش دانشجویان در حین تحصیل و بعد از فارغ‌التحصیلی نیز نقص‌های زیادی وجود دارد و به دلیل نبود برنامه مدون و سرفصل‌های درسی مناسب و عملیاتی برای تربیت کارآفرینانه دانشجویان، انتقال دانش با رویکرد کارآفرینی و با استفاده از ظرفیت‌های مراکز رشد و حرفه‌ای در حوزه تربیت بدنی صورت نمی‌گیرد و دانشجویان بعد از دانش‌آموختگی با مشکل اشتغال مواجه می‌شوند و به کارهای کاذب و غیرمرتبط با تربیت بدنی روی می‌آورند که این امر به دلیل نبود انتقال دانش کارآفرینانه به دانشجویان و پرداختن به مباحث صرفاً تئوری است. برای مثال در واحد درسی روش تدریس تربیت بدنی یا اصول مربیگری بیشتر مباحث به صورت کلاسی و تئوریک عنوان می‌شود و فرصت اجرای عملی و یادگیری کارآفرینانه و کاربردی وجود ندارد، همچنین دانشجویان تربیت بدنی با مراکز رشد و شرکت‌های ورزشی ناآشنا هستند و کمتر به چنین مواردی توجه می‌شود که پیشنهاد کاربردی قرار دادن واحدهای عملی بازدیدی از پروژه‌های موفق ورزشی و کارآفرینانه است که با حضور در چنین محیط‌های عملیاتی بسیاری از استعداد‌های افراد شکوفا می‌شود. به عبارتی همان آموزش کارآفرینانه صورت می‌گیرد که این بخش نیز با نتایج بیشتر پژوهش‌های داخلی و خارجی همخوان است.

نتایج نشان داد که به امر بین‌المللی‌سازی و آموزش کارآفرینانه توجه نمی‌شود. همکاری علمی و تقویت واحدهای تحقیق و توسعه (R&D) با دانشکده‌های تربیت بدنی خارجی از نیازهای حال حاضر در گسترش مرزهای علمی است و گروه‌های مختلف تربیت بدنی باید متناسب با گرایش رشته تحصیلی دانشجویان فرصت‌های برقراری ارتباط با دانشجویان و استادان خارج از کشور در همایش‌ها و بازدیدهای علمی را فراهم آورند و آموزش کارآفرینی و تلاش برای جذب سرمایه‌گذاری و تقویت شرکت‌ها و باشگاه‌های کارآفرین در حوزه تربیت بدنی صورت گیرد که دلیل کم‌رنگ بودن همین بخش در دانشکده‌ها، تضعیف

فرصت‌های مطالعاتی و عدم امکان سفرهای علمی و ورزشی برای آشپایی نزدیک از صنعت ورزش و نحوه آموزش سایر دانشکده‌های علوم ورزشی است که این امر مهم تقریباً در بیشتر دانشکده‌های داخل کشور صورت نمی‌گیرد و این بخش مهم از رسالت دانشکده‌ها به فراموشی سپرده می‌شود که با تبادل دانشجویان، بازدیدهای بین‌المللی، همایش‌های مجازی و آنلاین و ارتباط با استادان و دانشجویان دانشکده‌های علوم ورزشی خارج از کشور می‌توان به بسیاری از نتایج مهم و اثربخش در زمینه بین‌المللی و دانش به‌روز دست یافت که این بخش از نتایج نیز با نتایج تحقیقات فکور و حاجی حسینی (۱۳۸۷)، فراهانی و همکاران (۱۳۸۸)، امینی و همکاران (۱۳۹۳)، نظری و دهقان (۱۳۹۷)، راتن (۲۰۱۶)، لیاتو (۲۰۱۷)، فریرا و راتن (۲۰۱۷) و پوتس و توماس (۲۰۱۸) همراستا است.

در حقیقت کارآفرینی مجموعه‌ای از مؤلفه‌های مختلفی است که برای مدیریت مؤثر و تربیت دانشجویان تربیت بدنی کارآفرین دانشکده‌های علوم ورزشی لازم و ضروری است. محتوای آموزشی باید براساس ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته علوم ورزشی در دانشگاه‌ها تدوین شود تا پس از کسب مهارت‌های لازم در دانشگاه‌ها مشکلی برای ورود به بازار کار نداشته باشند. بی‌شک تنها با بسنده کردن به آموزش‌های تئوری نمی‌توان فضای خوبی را برای دانش‌آموختگان رشته علوم ورزشی در بازار کار فراهم کرد.

با توجه به اینکه دانش‌آموختگان تربیت بدنی با مشکل اشتغال و بیکاری مواجه‌اند و بیشتر آنها به دلیل برخوردار نبودن از آموزش‌های کیفی و توانمندی‌های کاربردی تنها به دنبال دریافت مدرک هستند، باید آمار دانش‌آموختگان این رشته با نیازهای جامعه تطابق داشته باشد تا جامعه بتواند از خدمات دانش‌آموختگان رشته علوم ورزشی در جاهای مختلف به‌نحو مطلوبی بهره بگیرد. توجه به مؤلفه‌های کارآفرینی و به‌کارگیری مدل تأییدشده می‌تواند در جهت روند آموزشی و تربیت دانشجویان اثربخش باشد و توجه به نیمرخ کارآفرینی موجود در دانشکده‌ها می‌تواند برنامه‌ریزی آموزشی برای آینده را فراهم آورد. با بررسی سند چشم‌انداز و اسناد بالادستی در حوزه آموزش و مجموعه وزارت علوم این موضوع مشخص می‌شود که باید دانشگاه‌ها به سمت دانشگاه‌های نسل سوم حرکت کنند. در این گذر باید از آموزش و پژوهش صرف به طرف کارگیری مؤلفه‌های کارآفرینی حرکت کنند و در مأموریت‌ها و چشم‌انداز سازمانی به ایجاد ساختار کارآفرینانه توجه داشته باشند. تا زمانی که فضای کارآفرینی در خود دانشکده‌های علوم ورزشی شکل نگیرد و مطابق با نیازهای توسعه زمان برای ایجاد یک سیستم جامع نوآوری نباشد، کارآفرینی و آموزش در یک آکادمی ورزشی صورت نخواهد گرفت و با خیل عظیمی از دانش‌آموختگان

بیکار مواجه خواهیم شد که پیشنهاد می‌شود با استفاده از زیرمؤلفه‌های این پژوهش به روند ورودی و خروجی دانشجویان توجه شود و از الگوی کارآفرینی و اشتغال با توجه به وضعیت نیمرخ کارآفرینی در دانشکده‌ها استفاده شود تا دانشکده‌های علوم ورزشی از نسل سوم دانشگاه‌ها عقب نمانند و برای تقویت کارآفرینی و رفع موانع اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی گام‌های مؤثری بردارند.

منابع و مأخذ

1. boroumand m, hemati nejd m, ramezani nejad r, razavi sm, malek akhlag e. Investigating the Barriers to Employment of Iranian Physical Education and Sport Graduates. Journal of Sport Management and Motor Behavior. 2011;7(14):51-72.
2. Jahangiri A. Designing and Explaining the Entrepreneurship Model in Governmental Organizations: Islamic Azad University, Science and Research Branch of Iran; 2003.
3. Kordnaj A. Entrepreneur University and its role in creating employment. Second Conference of Employment and Higher Education System: university of tarbiat modares; 2005.
4. Bakhtiari S. An Analysis of the Employment and Unemployment Status of Higher Education Graduates. Proceedings of the First Iranian Employment and Higher Education System Conference: Tarbiat Modarres University, Tehran; 2006.
5. Foroughi Pur H. Fields of Entrepreneurship in Sport from the Perspective of Physical Education Specialists of Iran: Islamic Azad University, Science and Research Branch; 2005.
6. Fakour B, Haji Hosseini H. Academic Entrepreneurship and commercialization of research results in Iranian universities (Case study of seven Iranian universities). Journal of Science and Technology Policy. 2008;1(2):59-71.
7. nazari Katoli A. The Challenges of Employment of University Graduates. Industrial Management Organization. Tadbir Monthly 2008;153:6.
8. Talebpour M, marefati a, Gholamian J. Presenting a regression model Organizational climate and organizational entrepreneurship Faculty of Physical Education in Iran. RESEARCH ON SPORT SCIENCE. 2009;6(22).
9. Farahani A, goudarzi m, Azizian Kohan N, Ahmadi AA. The Investigation of the Role of Syllabus and Content of Lessons in the Entrepreneurship of Graduate Physical Education Students. Journal of Sport Management. 2009;1(1):203-23.
10. Yadollahi Farsi J, Zali MR, Bagherifard SM. Recognizing Affective Structural Factors on Developing Academic Entrepreneurship; The Case of University of Applied Science and Technology. Journal of Science and Technology Policy. 2011;4(1):17-33.
11. Farahani A, Gholampour E, Adelhani A. Management and Policymaking of Physical Education Faculties and Departments and Directing Students' Job Expectations

- Postgraduate Students' Perspectives. *Applied Research in Sport Management*. 2013;2(1):121-38.
12. amini M, jamshidi R, Heydarinejad S. Prioritization of entrepreneurship barriers of physical education students by TOPSIS method. *Research on Educational Sport*. 2014;2(6):15-32.
  13. Nazari R, Dehghan Manshadi M. Presenting the Model of a Teaching Organization for Faculties of Sport Sciences Based on Foundation Data Theory. *Sport Management Studies*. 2018;10(50):145-64.
  14. Nasirzadeh A, Farahani A, Vatandoust M. Investigating and Analyzing Effective Factors on Entrepreneurship of Iranian Physical Education Graduates. *Sport Management Studies*. 2018;10(47):131-52.
  15. Bill K. Supporting entrepreneurship: the development of entrepreneurship education within UK sport. Birmingham: National Council for Graduate Entrepreneurship Working Paper. 2006;26:2006.
  16. Guerrero M, Urbano D. The development of an entrepreneurial university. *The journal of technology transfer*. 2012;37(1):43-74.
  17. Sharifiyan E. Designing a process model for the entrepreneurial motivation of physical education students: University of Tarbiat Modares 2010.
  18. Yusof M, Siddiq M, Nor L. Internal factors of academic entrepreneurship: The case of four Malaysian Public Research Universities. Yusof, Mohar, Siddiq, Mohammad Saeed and Mohd Nor, Leilanie, Internal Factors of Academic Entrepreneurship: The Case of Four Malaysian Public Research Universities (2012) *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation (JEMI)*. 2012;8(1):84-115.
  19. Ratten V, Ferreira JJ. *Sport entrepreneurship and innovation*: Routledge New York, NY; 2017.
  20. Leitão J. The Innovative and Entrepreneurial Nature of Sport: A Critical Assessment. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*. 2017.
  21. González-Serrano MH, Crespo Hervás J, Pérez-Campos C, Calabuig-Moreno F. The importance of developing the entrepreneurial capacities in sport sciences university students. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2017;9(4):625-40.
  22. Ratten V. *The Future for Sport Entrepreneurship*. *Sport Entrepreneurship*: Springer; 2018. p. 139-49.
  23. Potts J, Thomas S. Toward a new (evolutionary) economics of sports. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 2018.
  24. Gibb A. Exploring the synergistic potential in entrepreneurial university development: towards the building of a strategic framework. *Annals of Innovation & Entrepreneurship*. 2012;3(1):16742.
  25. Hooman HA. *Structural equation modeling using LISREL software*. Tehran: SAMT Publication. 2005.
  26. Puyana, M.G., Gálvez-Ruiz, P., Sánchez-Oliver, A.J. and Fernández, J.G. "Intentions of entrepreneurship in sports science higher education: gender the moderator effect", *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*, (2019), Vol. 8 No. 1, pp. 147-162.

-
27. Zhen Hua. Construction of Innovation and Entrepreneurship Education System in Higher Physical Education Institutes, 8th International Conference on Education and Management (ICEM 2018) <https://doi.org/10.2991/icem-18.2019.135>
  28. Taze, Mustafa; Karayol, Metin. Investigation of Entrepreneurship Levels and Employability Perception of Undergraduate Students Studying Sports Sciences, International Education Studies, 2020, v13 n5 p35-43 202
  29. Juhanis, Juhanis; Hasmyati, Hasmyati; Badaru, Benny. STUDENTS MOTIVATION IN TAKING SPORT ENTREPRENEURSHIP: A CASE STUDY IN INDONESIAN UNIVERSITY ,Journal of Entrepreneurship Education; Arden Vol. 23, Iss. 2, (2020): 1-10.

Entrepreneurship profile of sport sciences faculties of Iran and offering an Employment and Entrepreneurship model

Farhad Abdzadeh^{*1} - Seyed Mohammad Kashef² -

Mohammadreza Boroumand³- Morteza Fattahpour Marandi⁴

1.PhD Student in Sports Management, Department of Motor Behavior and Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Urmia University, Urmia, Iran 2.Professor of Sports Management, Department of Motor Behavior and Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Urmia University, Urmia, Iran 3.Assistant Professor of Sports Management, Department of Sports Management, Faculty of Sports and Health Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran 4.Assistant Professor of Sports Management, Department of Sports Science, Faculty of Humanities, University of Maragheh, and Maragheh, Iran

(Received:19/05/2020; Accepted: 02/09/2020)

Abstract

The purpose of this study is to investigate the entrepreneurship profile of faculty's sports of Iran and offering the model of employment and entrepreneurship. The Gabe Standard Questionnaire (2012) with good validity and reliability was used to collect data. Results of the study of 11 components of entrepreneurship (vision, mission and strategy of the faculty, governance, and administration of the faculty, organizational structure and plan, multidisciplinary, transdisciplinary, influence and use of diverse resources, stakeholder management, and community values, graduates, knowledge transfer, The Center for Growth, Financing, College Risks, Internationalization, and Entrepreneurship Education and Training show that the situation of entrepreneurship and employment in sports schools is not at a good level. Students are not educated according to the needs of the physical education labor market. Given that in terms of 11 standard indicators, the employment and entrepreneurship situation in sports schools are low. It is necessary to pay more attention to the components of entrepreneurship in the planning and implementation of educational programs in schools so that physical education students with an entrepreneurial educational approach can graduate as an entrepreneur in the field of sports business.

Keywords

Sports Entrepreneurship, Sports Employment, Sports Science, Faculty of Physical Education.

---

* Corresponding Author: Email:f.abdzadeh@yahoo.com; Tel:+989352326560